AVİM Yorum • No: 2024 / 42 • Eylül 2024

ERMENİSTAN ANAYASASI'NDA YAPILMASI BEKLENEN DEĞİŞİKLİKLER GÜNDEMDEKİ YERİNİ KORUYOR

Tuğçe TECİMER - Selenay Erva YALÇIN

-

23 Ağustos 2024 tarihinde Nikol Paşinyan, Bağımsızlık Bildirgesinin kabulünün 34. yılı vesilesiyle bir mesaj yayınladı.[1] Söz konusu mesajda Paşinyan, Ermenistan Anayasası ve Ermenistan Bağımsızlık bildirgesinin içeriğinin ve bağlayıcılığının aynı olmadığını belirtti. Azerbaycan ise sürecin başından itibaren barış anlaşmasının koşulu olarak Azerbaycanın toprak bütünlüğünü inkâr eden Bağımsızlık Bildirgesine atıf yapan Ermenistan Anayasasının değiştirilmesi konusunda kesin bir duruş sergilemektedir. Azerbaycanın Anayasa Değişiklik talebinde toprak bütünlüğüne ilişkin makul gerekçeleri bulunduğunu daha önceki yazılarımızda açıklamıştık.[2] Bu sorun giderilmeden barış anlaşmasının imzalanabilmesi zor görünmektedir.

Her ne kadar Bağımsızlık Bildirgesi Ermenistanın iç hukuk meselesi gibi görünse de söz konusu metin Ermenistanın imzalamaya istekli olduğunu her fırsatta belirttiği barış anlaşmasını olumsuz yönde etkilemektedir. Paşinyan, mesajında Bağımsızlık Bildirgesi Ermenistanın kuruluşu için önemli bir belge olduğunu, ancak devletin temel esaslarını ve teşekkülünü belirleyen anayasanın önüne geçecek hukuki geçerliliğe haiz olmadığını iddia etmektedir. Oysa 2009 yılında Türkiye ile Ermenistan arasında imzalanan Zürih Protokollerinin Ermenistan Anayasa Mahkemesi tarafından geri çevrilmesi bu iddianın doğru olmadığını göstermiştir.

Paşinyanın mesajında vurguladığı bir diğer husus Bağımsızlık Bildirgesinin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren Ermenistanda *bağımsızlık ve devlet olma konularındaki* düşünceler o zamandan günümüze kadar önemli ölçüde değişmiş ve *daha derin ve kapsamlı* hale gelmiştir. Daha önceki açıklamalarında da Ermenistanın tarihi travmalarından sıyrılıp günümüze ve geleceğe odaklanmasının elzem olduğuna vurgu yapan Paşinyanın hem barış süreci hem de ülkesinin menfaatleri göz önünde bulundurulduğunda söylemleri ile anayasa değişikliğine karşıt bir tutum içinde olmadığı görülmektedir.

Azerbaycan ve Ermenistan arasında uluslararası hukuk ve iç hukuk çerçevesinde yapıcı bir diyalog yürütülmesi kalıcı barışın sağlanabilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Azerbaycanın anayasa değişikliği talebi anlaşmanın uzun vadeli sürdürülebilirliğini ve iki devlet arası barışın kalıcılığını güvence altına almayı amaçlamaktadır. O sebeple müzakerelerin ve diplomatik çabaların arttırılması taraf devletler arasında sağlam bir

anlaşma temeli atılması açısından önemlidir.

Sonuç olarak mevcut anayasa barış anlaşması sürecini tehlikeye atabilecek atıflar içermektedir. Sürecin sorunsuz bir şekilde sürdürülebilmesi ve bölgenin menfaatleri doğrultusunda sonuçlandırılabilmesi için çatışmacı bir tutum içeren bağımsızlık bildirgesine atıf yapan mevcut Ermenistan Anayasasında değişikliğe gidilmesi kaçınılmaz görünmektedir.

**Resim: JAM News*

[1] Վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի Շնորհավորական Ուղերձը Հայաստանի Անկախության Հռչակագրի Ընդունման 34-Րդ Տարեդարձի Առթիվ, *The Prime Minister of the Republic of Armenia,* 23 August 2024, , https://www.primeminister.am/hy/statements-and-messages/item/2024/08/23/Nikol-Pashinyan-Announcement/

[2] Tuğçe Tecimer, Azerbaycan-Ermenistan Barış Anlaşması Önündeki Engel: Anayasa Değişikliği, *AVİM,* 10 Eylül 2024, https://avim.org.tr/tr/Yorum/AZERBAYCAN-ERMENISTAN-BARIS-ANLASMASI-ONUNDEKI-ENGEL-ANAYASA-DEGISIKLIGI

Yazar Hakkında :

-

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Tuğçe TECİMER - Selenay Erva. 2026. "ERMENİSTAN ANAYASASI'NDA YAPILMASI BEKLENEN DEĞİŞİKLİKLER GÜNDEMDEKİ YERİNİ KORUYOR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2024 / 42. Eylül 20. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avimbulten.org/tr/Yorum/ERMENISTAN-ANAYASASI-NDA-YAPILMASI-BEKLENEN-DEGISIKLIKLER-GUNDEMDEKI-YERINI-KORUYOR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi

E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır